

FOLKFÖRSÖRJNINGSMINISTERIET

Helsingfors, 24. 10. 1945

N:o 210946/P.

Plan för skogskörslorna under vintern 1945—46 och anvisningar för dess förverkligande.

Virkesmängden.

Den mängd, som i hela riket med häst skall köras från skogarna, utgör 52 milj. överlåtelsekubikmeter, fördelade mellan de olika virkeslagen såsom följer:

brännved	28	milj. överlåtelse-m ³
runt travat virke . 11	„	„
timmer	13	„

Detta körbeting har fördelats i andelar för de olika anskaffningsdistrikten, dessa åter mellan kommuner och skogsbruksenheter. För trafikdistrikten har beting icke utdelats, utan dessa få meddelande om de olika kommunernas transportmängder av anskaffningsdistrikten; genom sammanslagning av dem erhållas betingen för resp. distrikt. Efter att ha fått kännedom om varje kommuns körbeting meddela trafikdistrikten kommunernas skogsarbetschefer dessa tal.

Kommunernas klassificering i kommungrupper.

Körplan uppgöres för varje kommun särskilt. Dessförinnan hänföres varje kommun till någon av följande grupper: *Kommungrupp A.* Antalet hästar i kommunen förslår för de förekommande skogskörslorna.

Kommungrupp B. Antalet hästar i kommunen är större än vad som behöves för de förekommande körslorna. Överskottet förslår för användning även utom kommunen.

Kommungrupp C. Antalet hästar i kommunen förslår icke för förekommande skogskörslor. Extra arbetskraft måste tagas från annan ort.

Det ankommer på virkestransportchefen att på skogsarbetschefens och virkesnämndens gemensamma förslag fastställa, till vilken grupp, A, B eller C, kommunen skall hänföras. Till grupp C får hänföras endast sådana glest bebyggda kommuner i skogstrakter, där det sedan gammalt är brukligt att anlita från annan ort *frivilligt* överförd arbetskraft. Avgörandet i fråga om klassificeringen bör ske utan tidspillan, helst per telefon.

Uppgörandet av körplanen blir i någon mån olika beroende på till vilken grupp kommunen hör.

Förteckning över hästar.

Utgångspunkt för körplanen utgör den förteckning över hästar, som innehas av skogsarbetschefen och i vilken varje i kommunen befintlig hästägares namn, hans lägenhets odlingsareal samt antalet hästar antecknats.

Reducerat hästantal.

Av antalet hästar i varje gård beräknas på i det följande angivet sätt särskilt den del, det s.k. reducerade hästantalet, som anses kunna avskiljas för skogsarbeten. Detta förfaringssätt har visat sig nödvändigt, för att körplikten skall kunna fördelas så jämnt och rättvist som möjligt mellan de olika hästägarna.

Då den för lantbruksarbeten erforderliga hästarbetskraften framför allt är beroende av odlingsarealens storlek, har av lantbrukssällskapen anskaffats uppgifter om,

huru många % av hästarnas arbetstid, som på olika stora odlingar bli över för skogskörslor under tiden 1. 12.—15. 4., då väglaget sannolikt tillåter körning. Härvid har observerats, att annorstädes i Finland än inom Södra och Mellersta Österbottens lantbrukssällskaps område samma tal kunna användas.

Av nedanstående tabell 1 framgår till en början, huru stor del av en hästs arbetstid som på olika stora odlingar, omfattande mindre än 20 åkerhektar, kan användas för skogsarbeten:

Tabell 1. Den del av en hästs arbetstid under tiden 1. 12.—15. 4. som är disponibel för skogsarbeten, uttryckt i procent.

Odlingens åkerareal, ha	Södra och Mellersta Österbottens lantbrukssällskaps område		Det övriga Finland	
	Av 1 hästs tid återstår för skogskörslor			
	I medeltal	Gränsvärden	I medeltal	Gränsvärden
0—5	100 %	100—60 %	100 %	100—60 %
5—7,5	50 „	60—40 „	60 „	70—50 „
7,5—10	30 „	40—20 „	40 „	50—30 „
10—15	10 „	20—0 „	20 „	30—10 „
15—20	0 „	0 „	0 „	0 „

Tabellen avser den "första" hästen på varje odling. Den andra och de följande hästarnas tid är helt disponibel för skogsarbeten.

Det reducerade hästantalet för odlingar omfattande mer än 20 ha åker uträknas sålunda, att för varje 20-tal ha reserverats 1 häst, vars tid helt och hållet disponeras för jordbruket. För den del, varmed åkerarealen överstiger 20 ha eller med detta tal jämnt delbara 40, 60, 80, 100 ha o.s.v. beräknas för den överskjutande delen det reducerade hästantalet enligt tabell 1. Förfarandet framgår av nedanstående exempel.

Procenttalen i tabell 1 kunna antingen höjas eller uträknas inom ramen för gränsvärdena i tabellen 1 i enlighet med vad förhållandena på odlingen synas fordra.

Körplan. Kommungrupp A.

Körplanen uppgöres av skogsarbetschefen i samråd med kommunens virkeskommission. Virkeskommissionerna ha redan fått order härom av folkförsörjningsministeriet. Skogsarbetschefen bör kalla virkeskommissionen till nödigt sammanträde.

I kommuner hörande till kommungrupp A uppgöres körplanen efter schemat i tabell 2.

Tabell 2. Körplan. Schematiskt exempel. Kommungrupp A. "Det övriga Finland."
(Jfr. exemplen nedan 1—5.)

Hästägarens namn och adress	Odlingens åkerareal	Antalet hästar		Körandel m ³
		Sammanlagt antal arbetsdugliga hästar	Reducerat hästantal	
1.	2.	3.	4.	5.
AA	—	1	1,0	320
BB	6	1	0,6	192
CC	23	2	1,0	320
DD	40	3	1,5	480
EE	12	2	1,0	320
FF	128	11	4,4	1.408
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
o.s.v.	—	—	—	—
Sammanlagt	4.800	640	360,0	115.200

Uppgifterna för kolumnerna 1—3 på körplanen får skogsarbetschefen från förteckningen över hästar. Det bör observeras, att i kolumn 3 antecknas endast alla arbetsdugliga hästar, minst 4-åriga, men icke sådana som 6 månader varit dräktiga eller på grund av ålder eller av annan orsak äro i så dålig kondition, att de äro fullkomligt odugliga för skogsarbeten.

I kolumn 4 uträknas det reducerade hästantalet enligt ovan i samband med tabell 1 lämnade anvisningar. Samtidigt böra sådana på saken eventuellt inverkan omständigheter som odlingsjordens avstånd från hushållets centrum, sådana på odlingen eventuellt befintliga hästar, som icke antecknats i kolumn 3, men som kunna användas för lantbruksarbeten, o.s.v. beaktas.

Exempel på uträkandet av det reducerade hästantalet.

(Hänföra sig till tabell 2)

1) AA har ingen åkerjord alls, han äger en körduglig häst, och då andra omständigheter icke äro kända, utgör det reducerade hästantalet 1,0.

2) BB har 6 ha åkerjord och äger en häst. Enligt åkerarealen kan 60 % av hästens arbetstid disponeras för skogskörslor. Då icke heller här andra omständigheter inverka, utgör det reducerade hästantalet 0,6.

3) CC har 23 ha åker och äger 2 hästar. Då för 20 ha reserveras en hästs hela arbetstid, återstår för den andra hästen 3 ha. Detta innebär, enligt tabell 1 100 %:s körstid för skogsarbeten för den andra hästen. Det reducerade hästantalet är således 1,0.

4) DD har 40 ha odlad mark och 3 hästar. Då även här en häst reserveras per 20 ha åker, återstår 1 häst, varför i kolumn 4 såsom reducerat hästantalet borde antecknas 1,0. Gårdens odlingar äro dock belägna särskilt nära, likaså husbehovsskogen. Dessutom finnes i gården en t.ex. för mjölktransporter lämplig, överårig häst, som icke antecknats i kolumn 3. Enligt prövning fastställes det reducerade hästantalet till 1,5.

5) EE har 12 ha åker och 2 hästar. Den ena hästen insattes helt och hållet i skogsarbete och av den andras tid disponeras 20 % härför. Det reducerade hästantalet

skulle således bli 1,2. Odlingssmarkerna äro likväl spridda runt gården, varför det reducerade hästantalet minskas och i kolumn 4 antecknas talet 1,0.

6) FF har 128 ha åkerjord och 11 arbetsdugliga hästar. För 120 ha reserveras 6 hästar helt och hållet för lantbruksarbetena. De återstående 8 ha förutsätta, att av följande hästs tid kan disponeras 40 % för skogskörslor. De övriga 4 hästarna sättas helt och hållet i sådant arbete. Det reducerade hästantalet blir sålunda 4,4.

På detta sätt fortsättes uträkningen av det reducerade hästantalet till slutet av kolumn 4 och uträknas ytterligare slutsumman för det reducerade hästantalet, i exemplet i tabell 2 360,0.

Såsom slutsumma i kolumn 5 antecknas direkt kommunens totala körbeting (115.200 m³.) Då denna divideras med det nyss erhållna totala reducerade hästantalet (360,0), erhålles såsom kvot den körandel, som kommer på varje enhet av det reducerade hästantalet. I exemplet blir den 320 m³. Detta tal multipliceras i sin tur med det för varje hästägare i kolumn 4 angivna reducerade hästantalet, varvid såsom resultat erhålles *envars körandel*. Summan av dessa bör bli den i kolumn 5 på förhand antecknade slutsumman (115.200 m³).

Körplan. Kommungrupp B.

Innan körplan för kommun hörande till kommungrupp B uppgöres, bör till kommunens eget körbeting läggas den virkesmängd, som de hästar, vilka från kommunens område bege sig till skogsarbeten på annan ort, närmast med ledning av tidigare kännedom om dem, anses kunna köra. *Detta tillägg fastställes av virkestransportchefen på skogsarbetschefens förslag.* Den sålunda erhållna summan antecknas i kolumn 5 på samma sätt som i det i tabell 2 ingående exemplet har antecknats 115.200 m³ och körandelarnas fördelning mellan de olika hästägarna uträknas på basen därav. Förfaringssättet är annars alldeles

detsamma som då det gäller kommungrupp A.

Endast genom att förfara så, kan man vara säker om att även kommunens eget körbeting kommer att bli kört, även om arbetskraft överföres till utom kommunen befintliga platser.

Körplan. Kommungrupp C.

Om i kommuner hörande till kommungrupp C uträkningen av körandelarna skulle utföras såsom i kommungrupp A, skulle resultatet bli en så stor körandel per enhet i det reducerade hästantalet, att man icke kunde fordra att den förverkligades.

Därför uträknas icke inom kommungrupp C körandelen per enhet i det reducerade hästantalet såsom i tabell 2, utan *denna andel fastställes av trafikdistriktets virkestransportchef* till minst 500 och högst 700 m³. Innan den fastställes, bör virkestransportchefen rådpläga med chefen för anskaffningsdistriktet m.fl. sakkunniga. På basen av det sålunda fastställda talet verkställes fördelningen av kommunens körbeting mellan de olika hästägarna i kolumn 5, alltså genom att talet multipliceras med det reducerade hästantalet för varje hästägare för sig. Summan av de sålunda erhållna körandelarna blir naturligtvis mindre än kommunens körbeting. Skillnaden bör utjämnas medelst arbetskraft från annan ort.

Körplanen inom de olika kommungrupperna gestaltar sig således olika endast i fråga om sättet att uträkna kolumn 5.

Utsändning av köruppmäning.

Sedan skogsarbetschefen gemensamt med virkeskommissionen har fått körplanen färdigt enligt ovan utfärdade anvisningar, sändes omedelbart till varje hästägare ett kort med köruppmäning. Detta bör vara postat senast den 15. 11. 1945.

Anmälan.

Så snart körplanen har blivit färdig, bör

skogsarbetschefen per telefon meddela slutsumman i varje kolumn i körplanen till trafikdistriktets virkestransportchef.

Virkestransportchefen bör sedan han från alla kommuner i sitt distrikt erhållit uppgifter, kommunvis uppgöra en förteckning över dem jämte sammandrag, vilka omedelbart skola insändas till folkförsörjningsministeriets trafiksektion.

Körorder.

Hela körplanen grundar sig på frivilligt eller på sin höjd genom uppmaning framkallat deltagande. För att situationen bättre skall kunna överblickas, bör den andra delen av kortet returneras till skogsarbetschefen. Så snart väglaget stadgat sig, böra virkestransportcheferna med beagnande av sina dispositionsmedel medelst kungörelser och notiser i tidningarna, genom radion samt på annat lämpligt sätt göra veterligt, att alla de, som erhållit köruppmaning nu böra utföra sitt körbe-
ting. Samtidigt böra de uppmanas att returnera den andra hälften av kortet.

Om korten icke returneras och om genom gjorda förfrågningar erfares, att köruppmaningarna icke ha iakttagits, bör körorder genast utfärdas.

Delgivningen av körorderna bör man försöka ordna med polismyndigheternas hjälp. Från trafiksektionens sida tages kontakt i saken med länsstyrelsen och virkestransportchefen bör överenskomma därom med länsmannen. För delgivningen erlägges arvode till vederbörande, varom senare meddelas.

Körorder grundar sig på statsrådets beslut om centraliserad trafik, (utfärdat 28. 11. 1944). Den mängd som skall köras uppdelas sålunda, att hälften bestämmes för körning intill den 15. 2. -46 och resten intill utgången av körperioden.

Arbetsgivarna böra senast den 22. 2. -46 meddela skogsarbetscheferna vilka mottagare av körorder, som icke senast den 15. 2. -46 ha fullgjort den dem ålagda förpliktelsen. De böra, dock med beaktande av föret, erhålla ny körorder samt åtalas.

Efter körperiodens utgång böra arbetsgivarna returnera körorderformuläret för alla, som erhållit körorder vederbörligen ifyllt till skogsarbetschefen.

Då körorder kommer att utfärdas för given skog och given körsträcka, bör ovan uträknade körandel omräknas i körordern, så att den motsvarar ifrågavarande förhållanden. Omräkningen sker på basen av tabell 3.

Tabell 3. Arbetsresultat för beräkning av körorder.

Körsträcka km	Bör köras per dag			
	travat virke, lm^3		timmer, f^3	
	färskt	torrt	barkat	obarkat
0—1	11	15	280	300
1—2	9	12	235	250
2—3	8	10	200	215
3—4	7	9	170	185
4—5	6	8	145	155
5—6	5	7	125	135
6—7	4	6	110	120

Tabellens siffror äro approximativa tal, vilka allt efter omständigheterna i någon mån kunna höjas eller sänkas.

Körorder kunna utfärdas för 4-åriga och äldre hästar. Om ett sto varit dräktigt i 6 månader, bör det icke mera tvingas i skogskörslor. Beträffande sjukanmälda hästar bör fordras intyg av veterinär. Om i gården finnas hästar, men icke körkarlar, bör hästägaren skaffa körkarl. Angående denna sak finnes även hänvisning i kortet med köruppmaning.

Kontrollsyn av hästar.

Ifall situationen så fordrar anordnas på tid som senare skall meddelas kontrollsyn av hästar för att man skall kunna konstatera i vilken mån köruppmeningen iakttagits. Angående denna meddelas senare.

Leveransavverkningar.

Såsom av kortet med köruppmeningen framgår, räknas i skogsägarens egen skog verkställd körning av leveransvirke såsom fullgörande av honom ålagd körandel och på den hälft av kortet, som skall returneras, har även detta beaktats.

Skogsarbetscheferna böra följa med anskaffningarnas framskridande och vid be-

hov ingripa med körorder även vid på detta håll förekommande försummelser.

Hästförflyttningar.

Virkestransportcheferna böra såvitt möjligt sträva till att utjämna den inom distriktet förekommande hästarbetskraften, så att den inalles körda virkesmängden blir så stor som möjligt. Härvid bör speciell uppmärksamhet fästas vid nära varandra belägna kommuner av olika typ, så att icke t.ex. körandelen per enhet av det reducerade hästantalet för en odlingskraftig kommun, som äger ett jämförelsevis rikligt antal hästar, fastställes onödigt låg, utan en sådan kommun genom tillräcklig förhöjning hänföres till grupp B. Egentliga förflyttningar av hästar komma eventuellt härvid ännu icke i fråga, utan snarare arbete i grannkommunerna.

Egentliga förflyttningar av hästar till skogsdistrikten i östra, nordöstra och norra Finland komma i fråga endast på förslag av vederbörande virkestransportchef, sedan folkförsörjningsministeriets trafiksektion godkänt saken. Innan förslag göres om förflyttning av hästar till någon arbetsgivares arbetsplats, bör alltid fordras och erhållas garanti för att både männens och hästarnas härbärgerings- och förplägningsmöjligheter äro tillräckligt goda.

Folkförsörjningsminister *Kaarlo Hillilä.*

Avdelningschef N. A. Osara.

67.79